

T.B.M.M.
İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 14.5.2026
Sayı : 680

10/4193

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Samsun ili Havza ilçesinde meydana gelen sel felaketinin yol açtığı mülkiyet zararlarının, ticari kayıpların ve sosyal mağduriyetlerin tüm boyutlarıyla tetkik edilmesi ; bölgenin "Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi" ilan edilmesine yönelik hukuki şartların değerlendirilmesi; Hacıosman Deresi üzerindeki yapılaşma kusurları ile taşkın koruma yatırımlarının gerçekleştirilmemesindeki idari ihmallerin ve hizmet kusurlarının belirlenerek kamu zararlarının tazmini ve benzer afetlerin önlenmesine yönelik stratejilerin oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Dr. Erhan USTA
Samsun Milletvekili
İYİ Parti Kalkınma Politikaları Başkanı
TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

Opr. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Samsun ilinin Havza ilçesinde meydana gelen ve bölgede son yılların en büyük doğal afetlerinden biri olarak kayıtlara geçen sel felaketi, yalnızca meteorolojik bir olay değil, aynı zamanda altyapı yetersizlikleri ve idari ihmallerin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Anayasa'nın 125. maddesi uyarınca idare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür. Havza'da yaşanan süreçte, hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk ilkeleri çerçevesinde birden fazla kurumun sorumluluğu gündeme gelmiştir. Şehir merkezindeki ana caddede ve bu caddeye paralel sokaklarda bulunan tüm iş yerlerinin tamamen sel suları altında kalması, esnafın emtia, demirbaş ve stoklarının zayi olması, ilçenin ekonomik can damarına ağır bir darbe indirmiştir.

Havza'nın ekonomisi büyük ölçüde tarım, hayvancılık ve küçük esnaflığa dayanmaktadır. Sel felaketi neticesinde esnafın uğradığı zarar, sadece fiziksel bir hasar değil, aynı zamanda faaliyet kesintisi ve kazanç kaybı gibi uzun vadeli ekonomik yıkımları da beraberinde getirmiştir. Özellikle 300'e yakın aracın sel sularına kapılarak "pert" hale gelmesi, motor ve kaporta hasarlarıyla kullanılamaz duruma düşmesi, vatandaşların mülkiyet hakları kapsamında ciddi bir tazminat ihtiyacını doğurmuştur. Yargı içtihatları, altyapı yetersizliği nedeniyle oluşan sel zararlarında belediyelerin hizmet kusurunun araştırılması gerektiğini açıkça vurgulamaktadır.

Felaketin teknik boyutuna bakıldığında, ilçe merkezinden geçen Hacıosman Deresi'nin üzerinin yıllar önce kapatılmış olmasının suyun tahliye kapasitesini ciddi oranda düşürdüğü görülmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu uyarınca, yağmur sularının uzaklaştırılması ve derelerin ıslahı ilgili belediyelerin ve SASKİ gibi su idarelerinin temel görevidir. Dere yataklarının doğal akışının bozulması ve kapalı kesitlerin şiddetli yağış anında tıkanması, suyun sokaklara taşmasına neden olmuştur. Bu durum, idarenin yağış sularını zararsız bir biçimde boşaltma görevini ihmal ettiğini ve bu ihmalin "hizmet kusuru" teşkil ettiğini göstermektedir.

Ayrıca, DSİ Genel Müdürlüğü'nün görev alanında bulunan dere yatağı ıslahı ve taşkın koruma tesislerinin eksikliği, zararın boyutlarını katlamıştır. 6200 sayılı Kanun uyarınca taşkın sulara karşı koruyucu tesisler meydana getirmekle görevli olan idarenin, bölgede uzun süredir planlanan "sel kapanı" yatırımını hayata geçirmemiş olması, kamu yararı ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Danıştay kararlarında belirtildiği üzere, dere ıslahı yapmayan idarelerin

yüksek oranlarda kusurlu bulunması, Havza'daki ihmaller zincirinin hukuki bir karşılığı olduğunu kanıtlamaktadır.

Mücbir sebep tartışmaları kapsamında, idarelerin bu felaketi "öngörülemez bir doğal afet" olarak nitelendirmesi hukuken kabul edilebilir değildir. Zira Havza bölgesi geçmiş yıllarda da (2007, 2008, 2011) benzer sellerle karşı karşıya kalmıştır. Yargı kararları, daha önce benzer olayların yaşandığı bölgelerde selin artık "öngörülemez" bir afet olmaktan çıktığını ve idarenin önlem alma yükümlülüğünün doğduğunu açıkça belirtmektedir. Olağanüstü bir yağış olsa dahi, altyapı eksikliği zararı artırmışsa idarenin sorumluluğu devam etmektedir.

Tüm bu gerekçeler ışığında, Havza ilçesinin acilen 7269 sayılı Kanun kapsamında "Genel Hayata Etkili Afet Bölgesi" ilan edilmesi gerekmektedir. Bu ilan; yıkılan veya ağır hasar gören binalar için hak sahipliği sürecinin başlaması, konut ve iş yeri kredilerinin sağlanması ve vatandaşların mağduriyetlerinin devlet eliyle giderilmesi için temel kanuni dayanaktır. Ayrıca esnafın Vergi Usul Kanunu kapsamında mücbir sebep haklarından yararlanması, beyanname ve ödeme sürelerinin ertelenmesi ekonomik toparlanma için şarttır. Ticari defter ve belgeleri zayi olan tacirlerin 15 gün içinde mahkemeden zayi belgesi alması hususunda bilgilendirilmesi ve desteklenmesi de büyük önem arz etmektedir.

Havza'da yaşanan sel felaketi, mülkiyet hakkından barınma hakkına kadar geniş bir yelpazede hak ihlallerine yol açmıştır. İdarenin altyapı, denetim ve ıslah hizmetlerini gereği gibi yürütmemesi nedeniyle doğan bu zararların tazmin edilmesi anayasal bir zorunluluktur. Bölgedeki can güvenliğinin sağlanması, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin sekteye uğramaması ve benzer felaketlerin bir daha yaşanmaması için projelerin (sel kapanı, dere açılması vb.) akıbetinin araştırılması, sorumluların tespiti ve bir yol haritasının belirlenmesi amacıyla bu Meclis Araştırması'nın açılması elzemdir.